Poštnina plačana v gotovini.

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 171 Maribor, petek 31. julija 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Francoski kolonijalni imperij v Afriki

Veliko mednarodno kolonijalno razstavo v Parizu, ki je pravo remek-delo, je posetilo že okoli štiri milijone ljudi, med njimi nad tri milijone Francozov, ki kažejo poslednje čase še prav posebno zanimanje za svoje kolonijalne posesti.

Francija spada med najstarejše kolonijalne države, ki je imela že sredi 17. stoletja prav znatne kolonijalne posesti. Že takrat so zasedli francoski kolonijalni pijonirji po vsem globusu celo vrsto postojank, na katerih so razvili beli bourbonski prapor z lilijami, pod katerim je bilo izvojevanih že toliko bojev. Francoske naselbine so rastle že takrat v Zapadni in Vzhodni Indiji, na zapadnoafriški obali in ob obalah Indijskega oceana. Poleg tega pa so se naselili Francozi še povprek preko Zedinjenih držav od izliva očeta rek Missisippija pa do velikih jezer, prav do izliva Hudsona. Pozneje je bil ta prvi francoski kolonijalni imperij skoro docela izgubljen, tako da pričajo danes o njem na zemljevidih večinoma le še francoska imena naselbin z izjemo francoskega dela Kanade, kjer še vedno prebivajo v strnjenih masah sinovi velike nacije.

Kljub izgubi prvega kolonijalnega imperija pa francoski narod ni obupal, nego je pričel še z večjo žilavostjo in njemu dano neumornostjo graditi drugi imperij, čegar veličino je mogoče baš premotriti na letošnji kolonijalni razstavi v Parizu, ki je prava himna na tiho in vztrajno delo francoskega kolonijalnega in civilizatoričnega duha. Novi imperij je po svoji površini in veličini še večji in kompaktnejši, kakor je bil oni za časa Ludovika XIV, najsi je pravzaprav šele delo poslednjih štirih desetletij.

Temelji današnjega francoskega modernega kolonijalnega imperija so bili položeni z osvojitvijo in pacifikacijo Severne in Zapadne Afrike v kratkem razdobju med leti 1882 in 1896, ko so osvojile junaške francoske čete po mnogih napornih in trdih bojnih pohodih Alžir in Tunis, francoski Kongo in Sudan s Senegambijo, Indokino ter končno tudi Madagaskar, ta največji naseljeni otok na svetu. Vse to gigantsko delo je bilo izvršeno v času, ko so Nemci napovedovali že propad Francije in ko je marsikdo med nami pod vplivom nemške propagande verovat v pravljico o degeneraciji francoske nacije. Z umikom pred angleško protiakcijo v Fašodi leta 1898 je bil sicer onemogočen načrt izgraditve velike francoske kolonijalne posesti od Atlantskega pa do Indijskega oceana; položeni pa so bili do tedaj že temelji velikega francoskega celinskega kolonijalnega imperija v Zapadni in Severni Afriki, katerega pomen raste od dne do dne. Od dne, ko se je morala ustaviti francoska trikolora na svojem zmagovitem pohodu preko črnega kontinenta pred Union Jackom, je bilo osredotočeno delo francoskih kolonizatorjev predvsem na izgradnjo že zakoličenega afriškega imperija. V tem smislu je treba presojati tudi s tolikimi žrtvami izvedeno osvojitev Maroka in aneksijo bivšega nemškega Kameruna in Toga. Francoska republika je pokazala pri izgradnji afriške kolonijalne posesti največjo mero državniške previdnosti in dalekovidnosti. Po pregovoru — kamen na kamen — je zgradila v štiridesetih letih Francija kolonijalni imperij, ki je dvajsetkrat večji, kakor Francija. Ako je mogoče sploh govoriti kje o posrečenem velikopoteznem načrtu kake kolonijalne ekspanzije, potem je to mogoče pri Franciji.

Politični pomen Nove Francije na drugem bregu Sredozemskega morja ima trojni značaj. Prvič je s posestjo Severne Afrike osigurano Franciji strategično nadzorstvo nad sredozemsko kotlino, drugič prestavlja danes za Francijo najmočnejši dopolnilni vir za človeški materijal francoske vojske in tretjič služi kot bodoče gospodarsko skladišče za preskrbo francoske industrije s surovinami.

Obvladovanje sredozemske kotline je bil najbrže prvi motiv francoske akcije na obalah Severne Afrike. Tako je bil predvsem vojaški duh, ki je vodil Napoleona III., da je udaril prve temelje današnjega francoskega afriškega imperija, ki ga je opravičil s potrebo obkrožitve Sredozemskega morja. Ta strategično-vojaški cilj je danes z malimi izjemami spričo Španskega Maroka in internacijonalizirane uprave Tangerja dosežen.

Kolik je pomen afriške posesti za dopolnitev človeških rezerv francoske vojske, je pokazala svetovna vojska, ko se je borilo v francoskih vrstah nad 200.000 Alžircev in okoli 60.000 Tunižanov, ki so nemalo prispevali baš k zmagi na Marni, kjer so bili kolonijalni polki oni, ki so odločili borbo v francosko korist. Poleg tega pa je dala francoska Afrika še na stotisoče delavcev, ki so utrjevali francosko fronto ter nadomeščali sicer neizogibno potrebne moške sile v zaledju.

O gospodarskem pomenu afriških posesti pa govori najzgovornejše baš pariška kolonijalna razstava. Saj že danes uvaža Francija iz Alžira in Maroka samo 1 milijon in pol ton železne rude, kar je 15% vse svetovne produkcije. O pomenu afriške posesti za ožjo domovino so si svestne najširše plasti francoskega naroda, ki jih danes ne smatrajo več kot kolonijo, nego kot provinco Velike Francije, ki je zastopana s svojimi poslanci tudi v poslanski zbornici. Najboljši izraz tega razpoloženja so besede generala Mangina: »Evropa se danes konča šele v Sahari!« Ostale francoske kolonijalne postojanke so v primeri z afriškim imperijem samo drugorazrednega pomena.

Bombe v Julijski Krajini

RIM, 31. julija. Italijanski listi prinašajo obširna poročila o dveh bombnih atentatih na Krasu. Prvi je bil izvršen na milično vojašnico v Sv. Petru na Krasu, ki je bila že pred leti porušena s peklenskim strojem, pri čemer je bilo več slovenskih fašistov težje ranjenih in dva ubita. Bomba je bila položena pred vrata vojašnice, kjer jo je v poslednjem hipu našla straža, ki jo je napravila neškodljivo.

Dne 27. julija ponoči pa so našli v Matenji vasi pri Postojni peklenski stroj, postavljen na okno hiše, v kateri je nastanjen vod miličnikov. Stroj je bil postavljen tako, da bi eksplodiral, čim bi miličniki odprli okno. Za storilci, ki so položili obe bombi, ni nobenih sledov.

Gospodarski položaj Anglije

DR. BRÜNING IN DR. CURTIUS ODPOTUJETA V RIM 6. AVGUSTA IN OSTANETA TAMKAJ DVA DNI. — LAVAL POJDE V BERLIN.

LONDON, 31. julija. Sklepčno poročilo državne gospodarske komisije, ki je dve leti proučevala gospodarske razmere Anglije in sedaj izgotovila svoje predloge za sanacijo, je vzbudilo v vseh političnih in gospodarskih krogih največjo pozornost.

Poročilo ugotavlja najprej, da se bo gospodarski položaj Anglije še znatno poslabšal, ako ne bodo pravočasno ukrenjeni potrebni protikoraki. Primanjkljaj Anglije se ceni na približno 120 milijonov funtov.

Naravnost porazen je položaj v angleški industriji. Ako ne bo sanacija britskih finac izvršena čimprej, potem bo zadela Anglijo enaka usoda, kakor sedaj Nemčijo. Grozi ji namreč polom. Komisija priporoča največjo varčnost v javni upravi. Na ta način bi se dalo, skupno z drugimi odredbami, prihraniti 90 milijonov funtov ter zmanjšati primanjkljaj, kakršnega dosedaj še ne beleži zgodovina Anglije. Poročilo ugotavlja vrh tega, da angleški funt ni več nepremagljiva trdnjava, kar mora imeti stalno pred očmi vsa angleška javnost ter naglaša končno, da pravzaprav še ni nič zamujeno, čeprav se bo sanacija državnega proračuna izvršila sedaj z zantno večjimi žrtvami kakor pred dvema letoma.

BERLIN, 31. julija. Nemška vlada je že dobila oficijelno povabilo italijanskega kabineta za poset v Rimu, na kar je bilo včeraj na seji kabineta sklenjeno, da odpotujeta dr. Brüning in dr. Curtius v Rim dne 6. avgusta in se bosta tamkaj 7. in 8. avgusta pogajala z italijanskimi državniki. Dr. Brüning se želi čimprej vrniti v Berlin, da izvrši zadnje priprave za obisk francoskih državnikov.

PARIZ, 31. julija. Kakor poroča agentura »Radio«, odpotujejo ministrski predsednik Laval in še nekateri člani francoskega kabineta v prvi polovici avgusta v Berlin. Nasprotno pa zatrjuje »Journal«, da hoče Francija najprej počakati na izid plebiscita na Pruskem, ker smatrajo plebiscit o razpustu pruskega deželnega zbora kot merilo za razpoloženje v Nemčiji. Francija da se želi pogajati le z weimarsko ne pa junkersko Nemčijo. Hugenberga in Hitlerja bo Francija prejkoslej odklanjala. Ravno zato pojde ministrski predsednik Laval najprej v Rim in šele potem v Berlin.

Velika odkritja v polarnih pokrajinah

PROF. SAMOJLOVIĆ O ZNANSTVENIH USPEHIH ZEPPELINOVE EKSPEDICIJE V ARKTIČNE POKRAJINE.

Prof. Samojlović, vodja Zeppelinove znanstvene ekspedicije v pokrajine Severnega tečaja, ki se je po štiridnevnem potovanju včeraj vrnila, je izjavil o uspehih ekspedicije sledeče:

»Nad bivšo Franc Jožefovo deželo smo izvršili sledeča zemljepisna odkritja: Harmsworthova in Albert-Edwardova dežela sploh ne obstojate. Eremitage je polotok, Aleksandrova dežela popolnoma drugačna kakor na dosedanjih zemljevidih.

Severovzhodno od Franc Jožefove dežele smo topografično posneli Bele otoke in v Britkem prekopu odkrili več otokov, katerih imena bo šele določil raziskovalni svet aeroarktike.

Direkten polet od Franc Jožefova dežele do Severne zemlje smo absolvirali gladko v 5 urah. Žalibog se radi goste megle in slabega razgleda nismo mogli izkrcati na otoku Kamenev in tudi ne oddati osebne darove za vodjo tamkajšnje ruske znanstvene ekspedicije, prof. Urvanceva.

Na Tajmirskem polotoku in na Novaji Zemlji smo napravili dragocena odkritja. Razmere, ki vladajo v tamkajšnjem ledovju, so za poletno plovbo posebno ugodne. Spustili smo tudi 4 stratosferske balone ter izvršili uspešno merjenje temperature.

Kar se tiče Severne zemlje, smo rešili vsa vprašanja, ki so bila dosedaj problematična. Fotografični posnetki dokazujejo, da je Severna zemlja najbrže večja kot Novaja Zemlja, vsekakor pa neprimerno večja, kakor pa je zarisana na zemljevidih. Obstoja iz dveh polovic, ki jih loči Šakalski preliv, katerega so dosedaj smatrali le za zaliv. Tudi Tajmirsko jezero je večje in drugačne oblike, kakor ga kažejo dosedanji zemljevidi. Severovzhodno odtod je bil odkrit mogočen gorski greben, najmanj 30 km širok in 1.500 m visok.

Upam, da pride kmalu do nove podobne ekspedicije na mednarodni podlagi, posebno v polarnem letu 1932. O priliki pristanka poleg »Maligina« sem videl zopet svojega prijatelja, generala Nobila.

V štirih dneh smo izvršili delo, za katero bi potrebovalo več istočasnih ekspedicij najmanj 2—3 leta.

FRIEDRICHSHAFEN, 31. julija. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je davi ob 4.52 po petdnevni odsotnosti zopet srečno pristal v Friedrichshafnu. Posadko je pozdravila ogromna množica z velikanskim navdušenjem. Dr. Eckener je izjavil, da je končal arktični polet brez motornega defekta. 13.000 km dolgo pot je prevozil zrakoplov v najlepšem redu.

Zaupnica Zamori

MADRID, 31. julija. Po dvodnevnem zasedanju je ustavodajna skupščina izrekla provizoričnemu predsedniku vlade Zamori zaupnico in poverila vlado z nadaljnim vodstvom vladnih poslov.

BERLIN, 31. julija. Skupno s predstavniki Češkoslovaške, Švice, Avstrije in Italije je vložil tudi naš posiannik Balugdžić pri nemškem zunanjem ministrstvu protest proti uvedbi takse 100 mark za potovanje iz Nemčije. Nemško zunanje ministrstvo je zelo nerazpoloženo proti uvedbi te takse ker se zavzema za njeno ukinitev. Vse kakor je pričakovati, da bo tozadevna odredba že v kratkem znatno revidirana.

Iz Čabra proti Brodu ob Kolpi

HUDOROVIČEV CIGANSKI ROD. — OROŽNIŠKA PATRULJA. — OSILNICA. — MOŽ — ZAKLETI MENIH.

Drugo jutro sva odrinila na vse zgodaj iz Čabra. Ta »na vse zgodaj« se namreč ne sme vzeti kot turistovski pojem v našem smislu, ampak v čabranskem. Dasi sva bila namenjena oditi vsaj takoj po četrti uri, sva morala vendar odhod odložiti za dobro uro, ker bi sicer ne dobila v Čabru toplega zajtrka. Sami žganjarčki pa bi po mnenju mojega spremljevalca nikakor ne zadostovali za začetek ture od Čabra do Broda ob Kolpi, kamor sva bila namenjena za tisti dan. Saj je pot dolga 32 km in zahteva že od početka dovoljne podlage.

Prvi solnčni žarki so že zlatili robove čabarske kotline, ko sva stopila na cesto in vzela pot pod noge. Čabar sam pa je ob tem času še počival v globokem snu in ni kazal nikjer nobenega življenja. Dasi je bilo že ob pol šestih, vendar se ni ničesar zganilo pri nobeni hiši ter nisva videla nobenega človeka na cesti. Šele za dobro uro hoda sva naletela na zaspanega pastirčka, ki je ob cesti pasel par repov.

V poletnem hladnem jutru je bilo prav prijetno pešačiti tudi po beli trdi cesti, ki se ves čas vije v globoki in silno ozki soteski ob šumeči in čisti Čabranki. Cesta je namreč prvovrstna in popolnoma prosta tistega nadležnega prahu, katerega smo vajeni na naših izvoženih cestah. Vse kaže, da na njej ni mnogo prometa, čeprav je za te zapuščene hribovske kraje glavna prometna žila. Na vsej dolgi poti sva srečala le par voznikov, kolesarja ali motociklista pa nobenega. Samo poštni avto, ki pride vsak dan iz Delnic, jo oživlja po dvakrat na dan.

Vsekakor je pa ta pot za tujca silno zanimiva, če potuje peš in opazuje prirodo. Saj je soteska od Čabra do Broda brez dvoma najdaljša in najbolj stisnjena, kolikor jih ima Slovenija. Na levi se dvigajo strmo v nebo nad 1100 m visoki južni grebeni Borovca s svojimi sivorjavimi skalnatimi stenami. Le ob vznožju in deloma še na pobočju so obraščeni večinoma z listovci, ki prehajajo proti vrhovom v nizko grmičevje. Na desno pa se širi prav tako visoki, a nekoliko bolj položni Gorski Kotar s svojimi zelenimi bukvami in redkimi jasami, ki omogočajo človeku borno in skromno bivališče in obstanek. Zato je umljivo, da se ti kraji silno redko naseljeni in ni čuda, če ima čabarski srez najnižje število prebivalstva. Pri zadnjem ljudskem štetju so namreč našteli le 10.214 ljudi. Statistika sicer pravi, da je število prebivalstva narastlo celo za 51.3%. A ta porast ni naraven, ampak umeten. Nastal je namreč vsled tega, ker se je več občin izločilo iz sosednih srezov — pred vsem iz Kočevskega — ter pridelilo čabarskemu, ko je prišel k naši banovini. V tem je tudi glavni vzrok, da je prebivalstvo kočevskega sreza pri zadnjem ljudskem štetju nazadovalo za celih 6%. Tega vzroka porastka na eni strani, na drugi pa padca, namreč ni omenjal nobeden list.

Kljub dolgosti soteske in redki naseljenosti pa pot nikakor ni enolična in dolgočasna, ampak ravno nasprotno. Saj ti dela ves čas družbo Čabranka, ki se pridruži pred Osilnico Kolpi. Cesta zdržema in enakomerno pada ter se vije sem in tja tako, da ti za vsakim ovinkom pokaže košček novega sveta, ki je za tujca vedno zanimiv.

Prva večja vas, kamor sva dospela, so bile Pleščč. Pri Pleščah se soteska malce razširi tako, da daje prostora vasici in njivicam. Še predno sva dospela v ta kraj, sva srečala cigansko družino iz znanega rodu Hudorovičev. Seveda sva morala seči v žep, da sva se ubranila raztrganih cigančkov. Jaz sem celo odprl nahrbtnik in izpraznil zadnjo zalogo kruha iz Lazca, kjer ga je bil nama vsilil loškopotoški pek.

Solnce je že precej grelo, ko sva se bližala Zamostu. Na cesti je nama prišla nasproti umerjenih korakov orožniška patrulja. To moram omeniti radi tega, ker so naju že v Ribnici opozarjali, da so vsi ti kraji radi državne meje pod strogo kontrolo. Midva sva se pa uverila, da temu ni tako. Vso pot nisva videla nobenega vojaštva in edino ta dva orožnika. Pa še ta dva sta le pozdravila in smo mirno šli vsak svojo pot. Tu se je zopet videlo, kako nastajajo v interesu nekaterih ljudi razburljive govorice, ki so brez vsake podlage. Imajo pa seveda prav gotovo svoj določen pomen in — namen.

Pred Zamostom sva prvič prekoračila Čabranko in nadaljevala pot po njenem levem bregu. Po deveti uri sva že dospela v Osilnico. Ker je Osilnica dokaj velik in tudi čeden kraj, sva jo zavila v gostilno, da se okrepčava in malo odpočijeva. Zakaj pot po trdi cesti je na vse z[illegible]le utrudljiva. Imela pa sva tudi že lepo število km za seboj kljub najini — teži. Torej sva bila okrepčila tudi pošteno potrebna.

Prijazna gostilničarka in mesarica je bila takoj pripravljena napraviti zrezke. Ta čas sva midva porabila, da sva se odžejala in sporočila po razglednicah zunanjemu svetu, kako daleč sva dospela. Južina je nama izborno teknila in bila silno poceni. Za velik zrezek sva plačala z dinarsko žemljo vred le šest dinarjev. Sploh sva opazila na vsem potu, da so cene prehrani in tudi prenočiščem v teh krajih zelo nizke.

Solnce je žgalo iz jasnega neba vedno bolj in bolj. Zato ni bilo posebno vabljivo zopet opitati nahrbtnike in iti na trdo cesto. Kljub temu sva sklenila, da nadaljujeva pot vsaj do Bosljive Loke, kjer naju po informacijah gostilničarja lahko naloži poštni avtobus ter naju potegne do Broda. S to mislijo sva se kaj hitro sprijaznila, četudi sva hotela prvotno napraviti vso pot pešice.

Od Osilnice proti Ribjeku se soteska zopet zoži. Ovinki so manjši in redkejši tako, da pripuščajo malo več razgleda v daljavo. Že od daleč sva videla na severovzhodu skalnati greben Mož 1113 m visok. Zanimivo je ime te gore. Pod strmo odsekanim grebenom je namreč večji ravni skalnati pomol. Ob njegovem robu pa se dviguje navpična skala, ki je zlasti od zahodne strani docela podobna izklesani sohi. Ljudstvo ji pravi tudi menih in pripoveduje celo pripovedko, kako je Bog nekoč kaznoval nekega grešnega meniha. Gotovo je gora dobila ime po tem možu, ki že stoinstoletja kljubuje naravi in vse v sotesko.

Pri Grintovcu — značilno ime za to kraško vas — je naju premagala žeja in utrujenost. Šlo je namreč že proti poldnevu in je solnce neusmiljeno peklo. Zato sva za pol urice legla v senco in si napravila limonado. Potem pa sva nadaljevala pot v Bosljivo Loko, ker sva se bala, da bi jo poštni avto ne odpihal brez naju v Brod.

Suženjstvo v Abesiniji odpravljeno.

Abesinski cesar Ras Tafari je v posebnem pismu, naslovljenem na protisuženjsko društvo v Londonu, sporočil svoj sklep, da odpravi suženjstvo po vsej svoji državi. Število abesinskih sužnjev, ki dobe s tem sklepom svojo svobodo, se ceni na dva milijona. Tostvarna odredba bo že v kratkem razglašena na najsvečanejši način.

Skladišče granat v morskem kopališču.

Mariakerke je eno najbolj mondenih morskih kopališč v Belgiji, kjer se koplje jo večinoma le člani družbe gornjih 10.000. Kopališka uprava se tudi ni plašila stroškov, da bi nudila kar največje ugodnosti svojim gostom, ki pa so se kljub temu nahajali v večni smrtni nevarnosti. Pred nekaj dnevi so namreč odkrili čisto slučajno po neki silni nevihti veliko skladišče težkih granat, ki so ostale zakopane na obali še iz časov svetovne vojne. Ako bi skladišče eksplodiralo, bi eksplozija porušila ves Mariakerke.

Stradalna kura.

»Oče — stričku pa vendar njegova stradalna kura ni čisto nič koristila.«

»Kako to?«

»Gotovo, saj piše v svojem pismu, ki smo ga prejeli od njega, med drugim: Svoje delo sem pričel zopet v polnem obsegu!«

Mariborski in dneevni drobiž

Iz Maribora v Apače

V nedeljo, dne 2. avgusta odpelje avtomnibus izletnike iz Maribora skozi občine Krčevino in Košake po Pesniški dolini. Lepe hiše, obdane s sadovnjaki in bogati vinogradi božajo naš pogled z izvrstno obdelanih gričev. Skozi mično Marjeto nas žene naglica mimo več vasi proti gradu Hrastovcu — last Ptujskega grofa Herbersteina —, v katerem imajo svoje zatočišče z gimnazijo ruski izseljenci. Staroveško grajsko zidovje z okroglimi stolpi vzbuja spomine na dogodke iz davnih časov.

Od leve strani nas pozdravljajo rahlo valoviti griči z lepimi kmetijami. Cesta skozi »Črni les« otvori razgled na Lenartski trg. Ob njegovem koncu se odpre od obeh strani krasen razgled na mično pokrajino, posejano s seli in cerkvami. Od izhoda sem vabi Trojiški trg s svojo trostolpo romarsko cerkvijo in frančiškanskim samostanom, da naj se podvizamo skozi Radehovo, da pridemo čimprej tja, potem skozi Verjáne in Osek — križišče ceste k Benediktu —, po ozki dolini navzgor mimo Antona skozi Cogetince — križišče ceste v Ptuj —, v najlepšo vas med Mariborom in Radgono, v Ivanjce Tu je križišče cest v Ljutomer in v Negovo, odkoder gleda zvedavo grad kneza Trautmansdorfa. Po cesti prek Šavniške doline ob desni z vasjo Očeslavci s slatino, privozimo po ozki, bujno odrastli dolini na Radgonski breg. Omnibus se ustavi, da nudi svojim izletnikom užitek krasnega razgleda proti iztoku nad kopališčem Radenci, preko Mure nad celim Prekmurjem z Mursko Soboto, dokler se oko ne izgubi v daljni madžarski ravnini.

Vse Slov. gorice z Medimurjem, Prekmurjem in z zapadno madžarsko ravnino ter z delom Štajerske so tvorile v davnem času, v dobi pred sv. Cirilom in Metodom, naše drugo narodno in državno jedinstvo, Panonijo, katero je vladal staroslovanski knez Pribina, ki je sezidal ob Blatnem jezeru utrjeno mesto Blatograd. To naše narodno in državno jedinstvo je segalo od Drave do veletoka Donave, a so nam ga od iztoka k nam drveči Madžari uničili. Hrvati v današnjem Gradiščanskem so njegovi ostanki v tujini.

Na levi ob Muri, glej Gornjo Radgono z lepim gradom, na desni pa mesto Radgono, dalje proti severu iztoku vasi Póterno, Žétince, Dédonce, Zénkovce in Slov. gorco, katero je z mestom vred zadela usoda, da niso bile utelešene v naše jugoslovansko narodno in državno jedinstvo!

Z Radgonskega brega drvi naša pot nizdoli v ravnino. Vsa okolica je pravi raj najvišje sadne in vinske kulture. Še skozi Črešnjevce, že smo v Gornji Radgoni ob novem mostu preko mejne Mure pred mestom Radgono!

Še 6 km po lepi ravnini. Na levi obronki Slov. goric, na desni Apaška ravnina z reko Muro skozi kraj Pódgrad in vasi Lútverci ter Ségovci in Apače. Prevozili smo v grenko radostnem razpoloženju 54 km, lep komad svoje ljubljene domovine!

Palača banovinske hranilnice dograjena.

V soboto, ob 16. uri se bo vršil prvi ogled železobetonske zgradbe velike palače Banovinske hranilnice v Gosposki ulici. Stavbo je gradila stavbena tvrdka inženjerjev Šlamer in Jelenec z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki. Po ogledu stavbe se bo vršila zakuska in običajni likof delavcem in zidarjem, ki so delali na stavbi.

Premenba posesti.

Znano gostilno »Linhartov dvor« na vogalu Tržaške ceste in Linhartove ulice, dosedaj last Evgena in Etelke Rituper, sta včeraj kupila Ivan Karner iz Gornjega Cmureka in Joško Sotlar, trgovec iz Gornje Radgone za Din 360.000.

Neznani roparji

so vdrli v zakristijo cerkve sv. Bolfenka v Slovenskih goricah, kjer so odnesli iz nabiralne puščice nekaj drobiža in župnikov talar. Isti banditi so najbrže vlomili nekaj dni pozneje v zakristijo cerkve v Studencih pri Poličanah, kjer so ukradli nekaj drobiža, obleke in cerkvene posode.

Obmejni izleti na Kôbansko

so v zadnjem času zelo nazadovali. Povsem neutemeljene govorice o vojaških zasedbah, obmejnih nevarnostih itd. so razširjene tudi po Mariboru. Povdarjamo, da je položaj za izletnike na naše obmejne planinske postojanke prav tak kot n. pr. za pohorske izletnike. Običajne obmejne straže legitimirajo le one osebe, ki prekoračijo mejo, vsi drugi so docela prosti in se lahko kretajo po mili volji.

Št. Ilj v Slov. gor.

Za 2. avgusta se vsi člani mladega domačega gasilnega društva mrzlično pripravljajo, kako bodo sprejeli odlične predstavnike humanitarne organizacije gasilstva iz naše banovine. Na ta dan bo namreč društvo blagoslovilo prav na slovesen način novo motorno brizgalno. Že kmalu po prejemu je žalibog morala stopiti v akcijo, a ne zastonj. Saj je rešila pri skoro dve uri oddaljenem posestniku v Dobrenju hišo pred gotovim poginom, kajti če ne bi bilo domačih gasilcev, bi gotovo zgorelo vse. Ravno ta dan zboruje v Mariboru celokupno gasilstvo, ki priredi z vsem starešinstvom J. G. Z. izlet v naš obmejni Št. Ilj. Posebni gasilski vlak bo vozil iz Maribora ob pol 3. uri, a iz Št. Ilja se bo vračal ob 9. zvečer. Po blagoslovitvi bo veselica z bogatim srečolovom v senci kostanjev in lip. Pridite vsi v čim večjem številu, da bomo pozdravili naše redke, a odlične goste.

Preiskava proti pohorskemu banditu Ivanu Magerletu

se mrzlično nadaljuje. Zaslišanih je bila cela vrsta prič. Posebno pozornost posveča kriminalna policija še vrsti nepojasnjenih vlomov, ki jih ima na vesti tudi najbrže Magerle. Preiskava je v toliko otežkočena, ker taji Magerle dosledno vse vlome, ki mu jih ni mogoče dokazati na podlagi pri njem najdenega tatinskega plena. V zvezi s tem je treba pohvaliti policijska stražnika Bandlja in Ačka, ki sta prijela tega nevarnega zločinca na njunem patruljnem obhodu.

Iz narastle Drave

so potegnili na Pristanu utopljeno leto in pol staro telico, katero so prinesli valovi iz gornje Dravske doline. Telico je odpeljal konjač.

Iz Hotinje vasi.

Pred dnevi je umrl pri nas v 78. letu starosti g. Jernej Kobau, posestnik. Pokopali so ga ob veliki udeležbi občinstva na pokopališču v Slivnici. Preostalim naše iskreno sožalje! — Glavna dela na strelišču Streljačke družine so končana in izvršuje članstvo sedaj pridno že razna manjša opravila. Vsa društva so vabljena, da se o priliki slavnostne otvoritve strelišča in razvitja prapora dne 9. avgusta udeleže povorke. Zbirališče ob 13. uri na postajališču Orehova vas-Slivnica.

Riziko dela.

V tvornici »Iris« na Pobrežju zaposleni 20letni delavec Rudolf Arzenšek je prišel med delom z levo roko tako nesrečno blizu stroja, da mu je zmečkalo nekaj prstov leve roke. Prepeljati so ga morali v bolnico.

Zaradi tatvine

100 dinarjev je bila aretirana brezposelna A. K. Te se je usmilila neka K. Š., ki jo je nahranila ter ji nudila za prvo silo tudi prenočišče. Ko pa je odšla z doma, ji je izginilo 100 dinarjev. Tatvine je osumila brezposelno A. K., ki pa tatvino zanika.

Koncert v parku.

Glasbeno društvo žel. uslužbencev in delavcev v Mariboru priredi v nedeljo, 2. avgusta, koncert v parku. Spored je sledeči: 1. Bizet: Koračnica iz opere »Carmen«; 2. Kalman: Plesati hočem! Valček iz operete »Čardaška kneginja«; 3. Suppè: Pesnik in kmet, ouvertura; 4. Füllekruß: Godbeni spomini, potpuri; 5. Urban: Sa istoka, karišik srp. napjeva; 6. Marcen: Slovenski svet, potpuri; 7. Stolc: Adje, moj mali gardeoficir!

Srečke za III. razred državne razredne loterije

so prispele in jih igralci lahko zamenjajo v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru.

Dr. Leonhardt,

Aleksandrova cesta 14, do 17. avgusta odpotoval.

Dežela, kjer otrok nima očeta

DOŽIVLJAJI FRANCOSKE SLIKARICE NA POTOVANJU PO TIBETU.

Le malokteremu raziskovalcu se je posrečilo tako globoko prodreti v Tibet, kakor francoski književnici in slikarici Lafigy, ki je odšla tja že dvakrat, oborožena samo z blokom za risanje, kakor sama pravi v svojem neobičajnem potopisu.

Na svojih potovanjih po Tibetu je napravila celo vrsto zanimivih odkritij. Vedelo se je sicer tudi že poprej, da obstoji v Tibetu mnogomoštvo, to je, da ima ena žena več mož.

Toda Evropcem ni bilo znano, da Tibetanci ravno radi tega v svojem jeziku nimajo besede »oče«. Tibetanske družine imajo relativno malo otrok. Ker ima ena žena često po tri, štiri in celo po pet mož, priznajo otroci samo svojo mater za svojega roditelja. Materne može nazivajo pa strice kakor sploh vse ostale moške.

Na svojem prvem potovanju, piše slikarica Lafigy, sem krenila preko ledenika v Karakorum po snegu in večnem ledu in hodila često po pet tisoč metrov visokih planotah. Posamezne pokrajine so čisto divje in neobljudene. Nič ne raste tamkaj in nikdo ne živi. Po cele tedne se hodi, ne da bi bilo mogoče srečati kako sled življenja. Pri Pangkongu na severozapadnem delu tibetanske planote sem končala svoje prvo potovanje.

Na drugem potovanju sem šla od Dardžilinga preko Sikima, prispela zopet na tibetansko planoto in prodrla do Giangtea. Ko sem se odpravljala v te nepoznane kraje, so mi rekli, da mi ne bo dovoljeno, da bi slikala in da mi bo prepovedan dostop v hiše in samostane. Vsi so se mi smejali in kimali z glavo, ko sem izrazila svoje prepričanje, da se mi bo to vendarle posrečilo.

Toda ravno zato, ker sem umetnica in ker sem slikala, so me povsod zelo lepo sprejeli, celo v samostanih in budističnih svetiščih. Čim so svečeniki in visoki dostojanstveniki videli koga od njih naslikanega v mojem bloku, so se veselil kakor otroci in me prosili, da naj naslikam kar vse po vrsti. Povsod so mi bila vrata na široko odprta. Moje črtice in slike so bile zame najboljše priporočilo, kadar sem kaj želela. Nobenih posebnih težkoč ali nezgod nisem imela, ko sem živela daleč od Evrope v svojem šotoru sredi puščave ali v fantastičnih samostanih, samo s slugami okrog sebe in koniskimi hlapci. Moji sluge so mi služili zvesto in me silno spoštovali. Vedeli so, da sem imela v svojem lesenem kovčegu spravljen ves svoj denar, potreben za 6 mesecev, vendar mi niso vzeli niti pare.

Tibetanci britja ne poznajo, istotako ne mila in ne uporabe vode za britje. Oni mislijo, da je voda samo za to, da se iz nje pripravlja čaj ali njihova narodna hmeljska pijača. Spominjam se, kako so bili presenečeni novi člani moje karavane, ko so zagledali moj umivalnik poln vode in milnice. Previdno so prijeli milo in kos odgriznili, da vidijo, ali je ta »kolač« okusen.

Vendar kljub vsemu temu še nisem videla ljudi, ki bi tako težko življenje, kakor je imajo, prenašali veselo, vedno vedrega obraza in vedno prepevaje.

Seveda sem na potovanju tudi jaz mnogo trpela: visoke gore, mraz in često pomanjkanje najpotrebnejših stvari so mi delali velike preglavice. Sneg je pokrival moj šotor na debelo in ponovno smo si morali delati pot pred seboj z vrelo vodo. Na tisoče in tisoče takih težkoč je bilo, vendar nikdar nisem bila bolj srečna, kakor tedaj, ko sem stopala po teh višinah in poslušala dan za dnem svečenike, ki so peli hvalo Bogu ob spremljevanju čudne, skrivnostne godbe.«

Čehoslovaki v Jugoslaviji

Društveno življenja Čehoslovakov v Jugoslaviji je prav živahno. Vrši se v 90 češkoslovaških društvih, kojih centrala je »Češkoslovaška Zveza« v Beogradu. Glavna skupščina Zveze je vsako drugo leto. Delegati društev glasujejo na njej po številu članov, katere zastopajo. Skupščina se vrši redno v pokrajinskih središčih češkoslovaške narodne manjšine in sicer enkrat v središču Čehov, drugič v središču Slovakov. Na ta način se je vršila predzadnja glavna skupščina v češkem centru Daruvaru, zadnja pa v slovaškem centru Stari Pazovi v Sremu. Znatno napredovali so v svojem kulturnem delu sremski Slovaki, kojih kulturni centrum je »Slovaška javna čitalnica«. Imajo tudi svoj lastni dom z veliko dvorano za gledališke predstave.

Na zadnji glavni skupščini je predsednik zveze arh. Hrnčiř iz Beograda v svojem poročilu zlasti povdaril, da češkoslovaško ministrstvo za zunanje zadeve ter ministrstvo za prosveto in šolstvo požrtvovalno podpirata delovanje Zveze, istotako tudi češkoslovaško poslaništvo v Beogradu ter češkoslovaški Narodni svet. Zveza se je finančno okrepila in ima 60.000 Din imetja, od kojega tvori 33.000 Din fond za izdajanje češkoslovaških šolskih knjig. Minulo leto je Zveza organizirala tudi tečaj za vzgojo slovaških učiteljev. Absolviralo ga je 30 dijakov, ki so že vsi nameščeni. Diletantski odsek Zveze prireja številne predstave povsod, kjer žive Čehi in Slovaki, ter širi tako kulturo gledališke umetnosti. Organizacija osrednje knjižnice pod vodstvom prof. Buriana stalno napreduje. Zveza je organizirala tudi ambulantne knjižnice. Šolske posle Zveze obavlja Šolska Matica. Kmetijska sekcija Zveze vzdržuje zimsko dveletno gospodarsko šolo v Velikih Zdencih (češko) in Stari Pazovi (slovaško). Tudi prireja Zveza skozi celo zimo strokovna kmetijska predavanja. Tudi češkoslovaško zadružništvo se zelo povoljno razvija in se bo pridružilo eni izmed jugoslovenskih zadružnih zvez, da bo tudi deležno raznih davčnih, tarifnih in drugih ugodnosti. Da-li se bo pridružilo kakšni hrvatski ali srbski zvezi, še ni odločeno.

V predsedstvu Zveze so na polovico Čehi in Slovaki. Predsednik je zopet arh. Hrnčiř, podpredsednika sta evangeljski škof Adam Vereš in prof. zagrebške univerze dr. Smetanka.

Nevsakdanja poroka

V Pragi se je vršila v nedeljo poroka, ki je gotovo zelo redek pojav. Pred oltarjem je stala gluhonema dvojica: ženin in nevesta. Formalno vprašanje duhovnika pa se mora po predpisih odgovoriti z glasnim in razločnim »da«. V tem primeru pa se je izvršil obred sledeče: Duhovnik je izročil ženinu in nevesti listek, na katerem je bilo napisano besedilo, ki je mora on izgovoriti, a je onadva ne moreta slišati. Ženin in nevesta sta prečitala besedilo in potem z gluhonemimi znaki pokazala, da sta pripravljena stopiti v zakon in da se zavedata tudi vseh obveznih dolžnosti. Te znake je nato raz tolmačil duhovniku poseben tolmač, nakar je podelil duhovnik ženinu in nevesti blagoslov in je bil poročni obred končan.

Ogromna ležišča radija.

V Kanadi je izbruhnila po poročilih ameriških listov prava radijska mrzlica, ko so se razširile vesti, da so odkrili v severnih predelih Kanade ogromna ležišča uranove rude, iz katere pridobivajo tako dragoceni radij. Vrednost najdenih ležišč je ogromna ter daleko presega vrednost pred leti odkritih zlatih polj v Aljaski. Radij je, kakor znano, najdražja kovina na svetu ter stane 1 gram približno 3 milijone dinarjev.

Ležišča uranove rude je našla geološka odprava profesorja Donavana, ki je raziskovala teren med severnim tečajnikom in Velikim medvedjim jezerom. Ležišča so daleko večja in bogatejša, kakor ona v Katangi v belgijskem Kongu. Strokovnjaki se nadejajo, da se bo posrečilo z odkritjem teh novih ležišč radija kriti svetovno potrebščino po radiju, katerega so doslej pridobili na vsem svetu letno okoli 80 gramov.

Poceni zaročno darilo

V Londonu je vzbudila mnogo veselja vest, kako je prišel neki drzni in prevejeni mladenič do dragocenega zaročnega prstana. Lepega dne je stopil v zlatarsko delavnico gospoda Smitha mlad kavalir in pričel ogledovati razstavljene dragocenosti. Mladenič je bil zelo elegantno oblečen ter je z velikim poznavanjem cenil vsako izmed dragocenosti. Nosil pa je levico obvezano in je od časa do časa malo zastokal, kakor človek, ki ima zlomljeno roko. Končno se je ustavil pred vitrino, v kateri je bil vsekakor najdragocenejši prstan, ki ga je ocenil skoro za las tako, kolikor je hotel imeti juvelir zanj. Zedinila sta se na 200 funtov, ki jih je kavalir takoj izplačal. Naprosil pa je samo gospoda Smitha, naj napiše zanj nekaj vrstic, ki jih bo diktiral. Juvelir je bil seveda takoj pripravljen. Sedel je za pisalno mizo in napisal pismo sestri neznanega kavalirja, v katerem jo ta prosi, naj mu takoj pošlje po donosilcu pisma 200 funtov, ker jih nujno potrebuje. Ko je bilo pismo končano, je navedel mladenič svoje ime, ki se je na las strinjalo z imenom g. Smitha, tako da se je ta morda nehote podpisal z običajnim podpisom. Napisano pismo je vložil juvelir v kuverto z naslovom svoje trgovine in napisal nanj še naslov, ki mu ga je navedel kavalir. Bila je to Mis Smith v hotelu Carlton. Mladenič je vzel kuverto in jo izročil prvemu postreščku, ki je stal blizu vrat in ga pozval, naj se z odgovorom ta koj vrne. Res ni trajalo dolgo, ko se je postrešček vrnil in izročil kavalirju pismo, v katerem je bilo 20 bankovcev po 10 funtov, katere je mirne duše spravil v svojo listnico in odšel med priporočili juvelirja Smitha, da naj se kmalu zopet oglasi.

Ni pa še pretekla dobra ura za tem, ko je zapel telefon in se je oglasila juvelirjeva žena ter vprašala moža, zakaj je tako naglo potreboval onih 200 funtov, ki jih je izročila postreščku na moževo pismo. Presenečenje g. Smitha ni bilo malo, ko je po par pojasnilih spoznal, da je postal žrtev drznega goljufa, ki je delal skupno s postreščkom, ki je bil njegov sokrivec in je nesel pismo namesto dozdevni mis Smith v hotel Carlton juvelirjevi ženi.

General Nobile na „Maliginu"

Na ruskem ledolomilcu »Maliginu«, ki se mudi sedaj v znanstvene svrhe v vodovju Severnega tečaja, se nahaja tudi vodja tragične italijanske ekspedicije zrakoplova »Italia« na Severni tečaj, general Nobile. Že takrat, ko se je govorilo o sestanku »Grofa Zeppelina« in podmornico »Nautilus« v polarnih vodah, se je pojavila vest, da hoče tudi Nobile v polarne kraje. Sedaj se to potrjuje: general Nobile je na »Maliginu«, ki ima razen drugih nalog tudi to, da eventualno najde ostanke zrakoplova »Italia«. Ledolomilec bo šel skozi vse one kraje in morja, kjer bi mogli biti ti ostanki.

Nade je sicer zelo malo, toda sreča, ki so jo imeli zadnja leta ruski polarni raziskovalci, bi jim mogla biti tudi sedaj naklonjena. To bi v resnici bila svetovna senzacija in še bolj, ako bi vsaj enega od ponesrečene posadke našli še živega. Ko so ga novinarji vprašali, kaj dela na »Maliginu«, je Nobile odgovoril, da je postal Severni tečaj za njega nekaka fiksna ideja. Neprestano ga vleče na sever in hoče najti ostanke svojega zrakoplova, da postavi s tem glavni temelj za svojo obram bo proti številnim napadom. Izjavil je celo, da se bavi z mislijo nove ekspedicije na severni tečaj s pomočjo zrakoplova, kar bi se moglo zgoditi že letos. Vprašanje finansiranja še ni urejeno, vendar upa, da bo že v kratkem. Na vprašanje, ali bi šli zopet ž njim, so mu vsi odgovorili, da so pripravljeni. Po njegovih besedah Ceccioni, Mariano in Biaggi samo čakajo na njegov znak in gredo takoj. Famozni Zappi, ki se mu je očitalo, da je jedel meso nesrečnega svojega tovariša Malmgrena, pa je sedaj italijanski konzul na Kitajskem. Kakor da bi hotel Nobile s tem naglasiti, da je Zappi predaleč, da bi mogel sodelovati pri njegovi novi ekspediciji na Severni tečaj, ki je seveda za enkrat samo še na papirju...

Spominjajte se CMD

Sokolstvo

Sokolsko društvo Pragersko

priredi v nedeljo, dne 2. avgusta popoldne svoj prvi telovadni nastop po obnovitvi društva. Najtoplejše priporočamo vsem sosednim br. edinicam, kakor tudi pojedincem, da se tega nastopa udeležijo in s tem moralno podprejo pridne Pragerčane. Zdravo! Uprava S. Ž. M.

Sokolska četa v Razvanju

priredi v nedeljo, dne 2. avgusta popoldne svoj prvi telovadni nastop (z gozdno veselico). Priporočamo mariborski sokolski javnosti, da se tega nastopa udeleži. Zdravo! Uprava S. Ž. M.

Sport

Kolesarski savez kraljevine Jugoslavije

priredi v nedeljo, dne 2. avgusta v Ljubljani izbirno tekmo nacijonalnih dirkačev za svetovno kolesarsko prvenstvo, ki se bo vršilo na Danskem. Od mariborskih kolesarjev se bo udeležil tekmovanja Stefan Rozman (Perun).

SK Železničar, službeno.

V nedeljo ob 17.30 se bo vršila na Igrišču ISSK Maribora nogometna tekma SK Čakovec:SK Železničar. Predtekma ob 16. uri ISSK Maribor mlad. I:SK Železničar mlad. I. — Mladina mora biti v garderobi ob 15.30 in sicer: Kosem, Gerželj, Straub, Vedernjak, Frangeš, Škof, Turk I, Turk II, Borovka, Antoličič, Kramaršič, Rozman, Wagner, Detiček.

Prvo moštvo mora biti v garderobi ob 17. in sicer: Mahajnc, Wagner, Ronjak, Antoličič, Frangeš, Bačnik, Golinar, Efferl, Pavlin, Pezdiček, Konrad, Zgonc, Kositer Bauer Kohout. Načelnik.

Male sportne vesti.

Plavalni dvomatch med Češkoslovaško in Francijo se je vršil v torek v Pragi. V waterpolu je zmagala Češkoslovaška s 5:2, v štafeti 4+200 m prosto pa Francija v času 10:14, ČSR 10:17.5.

Tretja tekma za srednjeevropski pokal med Sparto (Praga) in Juventusom (Turino) se bo vršila v Budimpešti.

Na lahkoatletskem mitingu v Berlinu so dosegli lepe uspehe v metu diska Nemec Hofmeister s 47.32 m, Madžar Kemecz s 47.35 m ter njegov rojak Madracz s 46.60 m.

Helen Madison je v Newyorku postavila nov svetovni rekord v plavanju na 50 m prosto v času 7:22.6. Stari rekord, ki ga je pet let držala Marta Norelius, je znašal 7:33.2.

Masarykove igre v Pardubicah bodo sportni dogodek prve vrste. Vse države Evrope bodo poslale svoje najboljše atlete k tekmovanju, tako da bo prireditev prekašala vse dosedanje. Jugoslovenski lahkoatletski savez je nominiral gg. dr. Narančiča, Buratoviča, Kallaya in Tučana. Razen tega sta SK Ilirija in ASK Primorje prijavila svoje najboljše atlete.

Ob priliki 20letnice Gradjanskega se bo vršil dne 15. in 16. avgusta v Zagrebu velik nogometni turnir, na katerem bodo sodelovali najboljši klubi Dunaja, Prage in Budimpešte.

Vodni tango

Letošnja kopalna sezona je prinesla vsaj v Angliji novost, ki jo bo pozdravil vsak strastni plesalec. Neki iznajdljivi plesni učitelj se je namreč spomnil, da ne bi bilo slabo, izmisliti si kakih vodnih plesov. Sedel je v banjo, ali pa kak bazen in v kratkem sestavil gibe za plavalni fox in tango ter celo valček. Vodni plesi so poenostavljeni gibi običajnih plesov. Zlobni jeziki, ki zavidajo londonskemu plesnemu učitelju za njegovo idejo, pa trdijo, da so le navadni plavalni gibi po zvokih godbe. Vsekakor pa je dejstvo, da se že poskušajo v umetnosti plavalnega plesanja nešteti parčki po angleških kopališčih.

Mera inteligence.

»Moj brat je zelo inteligenten. Poročile tudi neko diplomirano odvetnico.« — Moj brat pa je še inteligentnejši, ker se sploh ni poročil.«

M. Zevaccoi

V senci jezuita

Zgodovinski roman. 171

»Oh, madam, kar počenjate zdaj, je neusmiljeno!« je rekla Žileta.

Vojvodinja je skomignila z ramami in odgovorila:

»Vse to delam samo zato, da vas rešim, dete moje, kakor sem vas rešila že dvakrat.«

Nato se je obrnila k Margentini:

»Na vrhu stopnjic je temna soba z oknom, ki gleda žalostno na brezzračno stopnjišče... soba skoraj brez pohištva...«

»Tam sem prebivala,« je viknila Margentina.

»Da, tam! Ali se spominjaš?... Nekega večera... bilo je pozimi, mrzel in temen večer... je prišel nekdo po vas... in ko ste prišli dol, vam je položila tuja dama v naročje mlado deklico...«

Žileta je morala nehote zaječati, ko je morala slišati govoriti o strašnem prizoru.

»Mlado deklico,« je nadaljevala vojvodinja, »ki ste jo vi prejeli in jo odnesli v svoje stanovanje...«

»O groza!« je zamrmrala Žileta.

»In to je bila Vaša hči! Vaša hči, ki sedi tu pri vas, in tista dama sem bila jaz! Jaz, ki sem bila odvedla Žileto iz Luvra in jo pripeljala k vam... Ali se spominjate?«

»Oh, to je neizmerno, kar se godi v moji glavi!« je jeknila Margentina. »Prizor, ki ga omenjate, je pred mojimi očmi. Vidim ga, kakor da bi se zdaj godilo... Vzela sem deklico... svojo hčer... svojo Žileto... in jo odnesla s sovraštvom.. odnesla jo, da bi jo trpinčila! A potem... Oh! Zdaj razumem strašno resnico... Potem sem bila blazna!«

»Mati! Draga mamica!« je zaihtela Žileta in se vrgla materi okrog vratu. »Ne premišljajte o tako strašnih rečeh... Saj ni res, vse to ni resnica!«

»Blazna sem bila. Blazna dolgih petnajst let! In mučila sem svojo hčer! Oh dete, moje dete... Žileta moja, ti si preklinjala svojo mater...«

»Nikoli!...«

»Ubogi angelj moj! Kako — ali takrat nisem razumela, da si moja hči?«

»Saj me niste mučili! Niste me sovražili!...«

»Ali prisežeš, da ne?«

»Prisežem vam pri svoji duši!«

»Ah, zdaj diham svobodneje... Saj bi bilo pa tudi preveč strašno, da bi mučila mati svojo lastno hčer.«

»Takrat sem vam jo privedla samo zato,« je dejala vojvodinja Etanpska, »da jo rešim pred kraljem...«

»Da jo rešite?...«

»Da! ali res ne veste več...«

»Da, da... povedala mi je vse, revica uboga...«

»No, vidite, Margentina, poslušajte me dalje... Kdo vam je prišel povedat, da je Žileta v Fontenbloju? Kdo je prišel in vam dal sredstva, da ste mogli na pot? Kdo vam je prišel povedat, kako se vam je ravnati?«

»Vi madam! Vi ste prišli!«

»Tak, vendar že enkrat! Torej me poznate!«

»Če vas tudi ne spoznam, vem vsaj to, da govorite resnico...«

»In če vam prihajam zdaj povedat, da Žileta tukaj ni varna?«

»Samo naj se je poizkusi kdo dotekniti!« je zarohnela Margentina.

»Uboga žena! Kmalu se vas bodo iznebili z jeklom ali pa s strupom!«

Žileta je vzkriknila od groze in tudi Margentino je izpreletel mraz.

»To je res!« je zamrmrala. »Ako umore mene, je Žileta izgubljena...«

»Ali mi hočete zaupati? Obljubljam vama, da vaju rešim obe. Nič me ne vprašujte, zakaj vaju hočem oteti...

Dovolj je to, da čujem nad vama! Ali se hočeta zanesti na pomoč, ki vama jo prinašam?«

»Govorite!« sta dejali Žileta in Margentina obedve hkrati.

Vojvodina Etanpska je videla, da je dosegla, kar je hotela.

Žileta je čutila do nje sicer instinktivno nezaupanje, vendar pa je morala priznati, da jo je otela iz kraljevih krempljev.

Mislila si je sicer, da vojvodinjini nagibi ne morejo biti nesebični, a vseeno — v Luvru, v Puščavnikovi jami, povsod je stala Ana med kraljem in med njo.

Margentina je čutila v vojvodinji žensko, ki bi bila lahko smrtna sovražnica ali pa zaveznica, kakor bi naneslo — ki pa ima v tem trenotku tehten vzrok, braniti Žileto.

Vojvodinja je povzela nato:

»Tu ne smeta ostati... Kralj vaju očividno ne misli spustiti iz gradu... Toda če bi bilo zunaj...«

»Zunaj! Ali niste rekli, da sva jetnici?«

»Res, zato tudi ni misliti na to, da bi vaju pustili iz gradu; toda v mejah gradu je velik park, in v tem parku je več paviljonov. Ako vam odkažejo enega izmed njiju v bivališče, se mi zdi, da se boste branili laglje in da najdete nemara priliko...«

Vojvodinja je govorila navidezno z veliko odkritostjo.

Margentina in Žileta sta z veseljem sprejeli misel, ki jima jo je bila sugerirala; in še tisti večer sta bili nastanjeni v stražnem paviljonu.

XXXIII.

Žarnak in La Šatenjre.

Kralj Franc je čakal v svojem kabinetu uspeha vojvodinjinega koraka s takšno nestrpnostjo, kakor da zavisi od njega njegovo življenje.

Misel, da mu postane Žileta, kadar jo spravijo v stražni paviljon, lahek plen — ta misel mu je bila razsvetila obraz, ki je bil tako otemnel, odkar se je bil srečal z Margentino.

Človek bi se čudil, da je gojil ta človek, ki je bil pod svojo navidezno brezskrbnostjo velik računar, tolikšno zaupanje v vojvodinjo Etanpsko.

Kakor zelo jo je bil omrzil po istem prizoru v votlini, tako sebično jo je vzljubil zdaj znova.

»Ona me bo rešila!« je mislil sam pri sebi.

Rešiti se, pa je pomenilo Francu v tem hipu, polastiti se Žilete.

Nič več ga ni motila misel, da je Žileta njegova hči. Odločil se je bil.

In po kratkem notranjem boju, ki pa je bil zgolj hinavščina pred samim seboj, ni niti več mislil na to.

Ko mu je prišla vojvodinja Etanpska naznanit, da sta se Margentina in Žileta preselili v stražni paviljon, ga je našla v posvetovanju z la Šatenjrejem.

Plemič se je diskretno umeknil.

Toda kralj mu je zaklical:

»Ne odidi, počakaj v predsobi... No, kaj bo?« je vprašal vojvodinjo z vročično nepotrpežljivostjo.

»Eh, kaj hoče biti, sir!... Prav gladko ni šlo, a zmaga je naša.«

»Vi ste moj dobri angelj!« je vzkliknil kralj.

Vojvodinja se je otožno nasmehnila.

Spomnila se je dni, ko ji je govoril kralj enake besede, a v drugačnem tonu in z drugim pomenom.

»Kdaj se preselita?« je vprašal on.

»Potruditi se hočem, da se preselita še danes, sir.«

To rekši, je vojvodinja Etanpska odšla in res držala besedo; po njenem prizadevanju sta bili dve uri po tem razgovoru Margentina in njena hči nastanjeni v stražnem paviljonu.

Ko se je vojvodinja poslovila, se je vrnil v kraljev kabinet La Šatenjre.

Videl je kralja vsega veselega in sklepal po tem nedvomno, da je prišel pravi trenotek, da mu zastavi vprašanje.

»Vidim, sir,« je dejal, »da ste dobili dobrih novic!«

»Izborne, prijatelj, izborne... Kar prerajam se... diham na polne prsi... saj je že tako dolgo, odkar sem bil pozabil, kakšen okus ima sreča!«

»Sir,« je dejal nato La Šatenjre, »ker je Vaše Veličanstvo tako srečno, bi moralo obsijati s svojo srečo tudi svojo okolico.«

»Kaj hočeš reči?«

»Reči hočem, sir, da poznam nekoga, ki ima prošnjo do Vašega Veličanstva, pa si je ne upa povedati. Ako mi pa dovolite, hočem govoriti zanj.«

»Kar govori,« je rekel kralj in se vrgel v naslanjač.

»Ali se Vaše Veličanstvo spominja obljube, ki jo je dalo nekega dne trem plemičem?«

»O čem je že bila tista obljuba?«

»Bilo je zaradi gospe vojvodinje Fotenbloške, sir.«

La Šatenjre je rekel to z najnaravnejšim in najbrezbrižnejšim tonom. V resnici pa se je popolnoma zavedal, kako bo učinkovalo na kralja.

Franc I. se je zdrznil.

»Spominjam se!« je rekel kratko.

»Torej, sir, vprašal bi rad Vaše Veličanstvo, ali ima še vedno tiste namene? Da se izrazim določneje: Vaše Veličanstvo je hotelo tistikrat poročiti vojvodinjo z enim izmed treh plemičev, ki jim je naklonjeno.«

Franc I. se je vprašal v prvem trenotku, ali La Šatenjre ne blazni. Plemič je vendar vedel za kraljevo ljubezen, kajti kralj je mislil pred njim na glas in ga je imel za zaupnika.

S pozornim očesom je zasledoval La Šatenjre kraljevo misel.

Nova hiša
z dvojnim stanovanjem, eno stanovanje ima dve sobi, v Studencih, Bolfenkova ulica 44 na prodaj. 2206

Vilo
z 4 orali sadonosnika in vinograda v Mariboru proda za 250.000 Din Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. 2197

Vilo novo,
5 sob, kopalnico, kuhinjo, vrt, proda na Betnavski cesti za 150.000 Din Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. 2198

Posredovalnica »Marstan«
se nahaja še vedno na Koroški cesti 10 in se ni preselila v Sodno ulico 30.

Iščemo za takojšnji nastop
dobro kuharico za restavracijo v Mariboru. Prednost imajo samske, ne čez 40 let stare in vešče v pripravljanju morskih rib. Naslov v upravi Večernika. 2205

Gambrinova dvorana,
najlepši senčnati vrt, izborna kuhinja, abonma kosilo in večerja Din 12.50, vedno sveže Tscheligijevo pivo. 2215

Najlepše darilo
je zlato nalivno pero! Prav lepo izbiro dobite pri Knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Papir in pisarniške potrebščine
kupite najcenejše pri Tiskovni zadrugi, Maribor, Aleksandrova c. 13. 2189

Prodam
hišo s kuhinjo in dve sobi. Pobrežje, Gubčeva ulica 27. 2218

Posredovalnica »Marstan«
se nahaja še vedno na Koroški cesti 10 in se ni preselila v Sodno ulico 30.

Opremljen kabinet
oddam takoj gospodu. Magdalenska ulica 61. 2207

Učenko sprejme
atelje za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 2204

NAJNOVEJŠI MODNI LISTI
za jesen in zimo so pravkar došli. Oglejte si veliko izbiro pri TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR, Aleksandrova c. 13. 2119

Štampilje T. SOKLIČ Maribor Aleksandrova 43
zastopniki se sprejmejo

Kdor še ni čital knjige:
MASELJ-PODLIMBARSKI:
GOSPODIN FRANJO
naj si jo takoj kupi pri
TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR
ALEKSANDROVA C. 13

Inserirajte v „Večerniku"

Spomnite se CMD!

Splošna uradniška menza v Mariboru izraža tem potom svojo bolest nad izgubo svojega prijatelja in zaslužnega predsednika, gospoda

Miroslava Šijanca

profesorja v pokoju

ki je v četrtek, dne 30. julija 1931 potolažen s skrivnostmi sv. vere za vedno zapustil dolino solz. Nepozabnega pokojnika spremimo k večnemu počitku na mestno pokopališče na Pobrežju v soboto, dne 1. avgusta 1931 ob 16. uri popoldne.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 3. avgusta 1931 ob 7. uri v stolni župni cerkvi.

Ohranimo ga v trajnem spominu. 2201

Maribor, dne 30. julija 1931.

ODBOR.

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROZOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.